

JARNHANUS

Einaferðina var tað langt burtur í londunum ein kongur, sum nærindis slotti sínum hevði ein stóran skóg, og hesin skógur var fullur av allskyns dýrum.

Ein dagin nú sendir kongurinn ein av veiðumönnum sínum burtur á skógin at veiða eitt rá-dýr. Men maðurin spyrst ikki aftur. Hann man hava meitt seg, heldur kongur, og dagin eftir sendir hann tveir veiðumenn at leita eftir honum. — Men teir koma heldur ikki aftur. Triðja dagin kallar kongur allar sínar veiðumenn saman og sigur við teir: »Farið nú allir at leita eftir teimum hvornu veiðumönnum, sokið um allan skógin, og komið ikki aftur fyrr enn tit hava funnið teir:» Ája, teir fara avstað allir. Men hvat hendir? Eingin teirra kemur aftur; hundarnir teir hava við verða eisini burtur.

Hetta varð vanlukku lagið. Nú tordi eingin burtur aftur á skógin; kvirra og drepani einsemi fall yvir skógin. Bert av og á sást ein orn ella ein falkur fljúgva yvir trónum. Soleiðis ganga fimm ár.

Men so ein dagin kemur ein fremmandur veiðumaður til garðs og biður kongin so staðliga um at sleppa at verða har.

»Á tegi barastani,« svarar kongur, »her er einki fyri veiðumenn at gera. Vit hava ein stóran skóg, og dýrin tróta ikki; men alt er gandað, so tann sum hættar sær inn har, spyrst ikki aftur.«

»Á ikki annað enn tað,« svarar tann fremmandi veiðumaðurin. »Eg óttist einki, lat-

ið meg bert sleppa inn har; gongur mær illa, er tað mín egna skyld; eg vil so fegin sleppa at royna tann leik.«

»Jú, jú, tekur tú tað soleiðis so gevið eg tær glaðiliga loyvi,« og hann biður allar góðveitir fylgja honum.

Ája, so fer tann fremmandi veiðumaðurin burtur í skógin. Hann er ikki komin langt, nú teyjar hundurin eitt dýr og eltir tað eina løtu. Veiðumaðurin er í hølunum á honum. Knappliga stóðgar hundurin við eitt móruhol og verður standandi. Tá sær veiðumaðurin ein naknan arm rætta seg uppúr hølunum, gripa hundin og draga hann niður í vatnið. Nú tann fremmandi veiðumaðurin sær hetta, skundar hann sær heim aftur á slottið, fær sær triggjar menn, sum hann so setur at oysa burtúr móruholinum. Tá ið teir hava oyst tað næstan tómt, siggja teir, at niðri á botni í hølunum liggur ein villmaður, heilt móreyður á liti allir sum hann er, og hárið røkkur honum til kniggja. Teir taka nú mannin, leggja hann í bond og færa hann heim til hallar.

Kongur letur nú villmannin seta í eitt jarnbú niðri í slots-túninum og legði so dýran við, at tann sum let búið upp skuldi lata liv; drotningin sjálf fekk lykilin at goyma.

Kongur átti ein átta ára gam-

an son. Ein dagin nú spælir hann niðri í borgartúninum við gullstikli sínum; men smátt veri tí fyri, einaferð hann stiklar, nú kemur tað inn millum teinarnar í jarnbúrunum, og villmaðurin fær fatur á tí.

»Gev mær stiklið aftur,« biður drongurin.

»Tú fær ikki stiklið aftur fyrr enn tú letur upp fyri mær,« svarar villmaðurin.

»Upp tóni eg ikki at lata,« sigur drongurin, »tí kongur hevur lagt so dýran við, at tann sum letur upp fyri tær skal vera liveysur.« So rýmir drongurin frá honum. Dagin eftir kemur hann aftur og biður um gullstiklið.

»Lat upp fyri mær, so fær tú gullstiklið,« svarar villmaðurin.

Men tað torir drongurin ikki og rýmir frá honum. Triðja dagin var kongur riðin burtur á skógin, tí nú var eingin gandi meir og ein kundi fara óttaleysur hagar. Tá kemur drongurin aftur til villmannin og sigur: »Um eg vildi latið upp fyri tær, so fái eg ikki, tí eg havi ongan lykil.«

»Hann liggur undir koddanum hjá mammu tíni; far eftir honum,« sigur villmaðurin.

Drongurin, sum so fegin vil hava gullstiklið aftur, ger ikki vandari, fer eftir lykilinum og letur jarnbúð upp; illa gekst í hond hjá honum, tí lásið var so trygt, at hann skurslaði seg

illa í ein finger; men upp fekk hann. Nú var villmaðurin ikki seinur út og legði tilbrot aftur á skógin beinan vegin. Tá kom ræðsla á dreingin, og hann rópti í neyðini á villmannin: »Rým ikki frá mær, tí so verði eg flongdur.« Villmaðurin vendi aftur, tók dreingin á herðarnar og so á skógin við honum tað snarasta, hann kundi. Tá ið kongur kemur aftur, sær hann at jarnbúðir er opið og villmaðurin horvin. Óði spinnur í hann, og hann loypir upp til drotningina at spyrja hvussu hetta ber til. Hon veit einki at svara, men skundar sær at hyggja undir koddan. Lykilin er burtur. Hon róp aftur seg, men einki svar hon fær. Kongurinn sendir fólk út um bœin at leita eftir dreinginum, men einki teir finna. Tá skiltu øll hvussu vordíð var, og alt hovfólkið svrgdi so sáran.

Tá ið villmaðurin kom út á tann myrka skógin, setir hann dreingin av sær og sigur við hann: »Faðir og móðir sær tí aldri meir; eg skal hava teg her hjá mær; tú hevur hjálpt mær burtur úr jarnbúrunum, og eg vil eira tær. Um tú ger alt eg biði teg, skal tú hava góðar dagar. Gull og silvur eigi eg meir enn nakar annar í allari veröldini. Hann reiddi honum eitt bøl av mosa. Drongurin legði seg og sovnaði so søtliga. Morgunin eftir leiddi villmaðurin hann at einum brunni og

segði: »Tú sær hvussu reint og spegilsklárt vatnið er í hesum gullbrunninum. Nú skalt tú verða sitandi her og ansa eftir, at einki dettur niðuri og dálkar vatnið; hvørt kvöld komi eg aftur at siggja, um tú hevur gjørt, tað sum eg biðið teg.«

Drongurin setur seg á brunnatromina at ansa eftir, at einki dettur niðuri í vatnið. Viðhvørt sá hann gullfiskar og viðhvørt gullormar niðri í brunnum. Best sum hann situr, nú fær hann so ilt í fingurin, hann skurslaði seg í, tá ið hann lat jarnbúðir upp, og í gálóysi stingur fingurin niðuri í vatnið, bert eitt litið sindur og tók hann beinan vegin upp aftur; men tá var gull longu komið uttan á hann og hvussu hann royndi, fekk hann tað ikki burtur av aftur. Um kvöldið kom villmaðurin at siggja hvussu vordíð var, hyggur at dronginum og sigur: »Hvat hevur tú gjørt við brunn min?« »Einki petti,« svarar drongurin og krógvar fingurin aftan fyri bak.

»Tú hevur stungið fingurin í vatnið; fyri hesa ferð skal eg ikki taka tær tað illa upp, men siggi til, tú letur sovordíð ikki henda aftur.«

Tíðliga morgunin eftir sat drongurin aftur við brunnin og ansaði eftir at einki kom í vatnið; men nú kemur sviðin aftur í tann skurðaða fingurin. Hesa ferð royndi hann at halda sær, men dróg hondina gjøgnum hárið; og skamm fái tað so víst,

MANGT ER FORBORGID

f Dagblaðnum fyri 12. desember skrivar formaðurin í Klaksvíkar Fólkaflakssfelag — lögreglumaðurin Jógvan E. Ósa m.a.:

Fólk, ið vóru á fundi hjá Klaksvíkar fólkaflakssfelag og tey, ið hava lisið Sosialin í seinastuni, hava so við og við fingið at vita, hvør í blaðstjórn á Sosialinum er farin í hernað í móti. — Ti føroyska útróðrarmanninum — útróðrarmanninum í Klaksvík.

Hvat er so tað, ið Vilhelm Johannessen mest hongur seg í? Jú, nevndin í Klaksvíkar útróðrarfelag eru smár kapitalistar. — Vita tí hvussu frekir teir eru. — Teir eiga hvør sín útróðrabát og tað má ein ikki eftir javnaðarmannahugsan.

Ja, mangt er forborgið segði Lukas Debes, sáli, og papír er tolið, verður sagt. Í dag fáa menn prívíðbótina — 15 oyru pr. kg. sendandi til hús. Tá flokkurin, sum Jógvan E. Ósa hoyrir til, sat í landsstýrinum í fímiárunum, varð neyðugt hjá manningini á einum útróðrabáti í Klaksvík at leita til hægsta rætt, fyri at fáa eitt tvey oyra í prívíðbót pr. kg.

Verður ein útróðramaður í dag sjúkur ella gamal, so kann hann fáa avlamspensión ella fólkapensión og hetta hóast flokkurin hjá Jógvan E. Ósa frá

1936 til 1959 var í hernað móti uppskoti javnaðarflokksins um fólka- og avlamspensión.

Á fólkaflakssfundinum í Klaksvík, sum Jógvan E. Ósa sipar til, royndi sami Jógvan E. Ósa at geva javnaðarflokkinum í Danmark skuld na fyri porno-lógirnar, sum borgarliga stjórnin hjá Hilmarí Baunsgaard setti í gildi. Eitt dømi um, hvussu litið tað er eftirfarandi, sum maðurin sigur og skrivar.

Eg havi onki ilt orð sagt um tað, at stjórnarlimirnir í Klaksvíkar Útróðrarfelag eiga út røðrabátar. Eg havi bara víst á, hvussu umstøður og fortreytir broytast. Havi nevnt sum dømi, at í endamálsgrein Klaksvíkar Útróðrarfelags, sum varð gjørd í 1943 s.endur, at felagið skal virka fyri rættvisari býti av veiðuni. Tá skuldi felagið seta hesi krøv til bátaeigararnar —

eini try útgerðafeløg. Felagið skuldi røkja áhugamálið útróðramansins mótevnis bátaeigarnum. Í dag sita bátaeigararnir í stjórn Klaksvíkar Útróðrarfelags og skulu røkja áhugamálið útróðramansins móti sær sjálvum.

Um tað, at ein eftir javnaðar mannahugsan onki má eiga, skal eg bert nevna, at Jógvan E. Ósa hevur roynt seg sum prívatur vinnulivsmaður, og hóast hvørki eg ella nakar annar javnaðarmaður hevur lagt honum eitt strá í vegin, so endaði hann undir statinum, sum danskur lögreglumaður, ikki ein gong føroyskur — fólkaflakkinum. sum á sinni avreiddi lögregluna undir statin — fyri at takka.

Jú, mangt er forborgið.

Vilhelm Johannessen

**Gledilig jól
og gott nýggjár**

ynskir

Føroya Bjørn

Framhald frá 1. síðu.

Av Toftum

Týsdagin var ein bátur á útróðr og fekk hann sløk 4.000 pund. Mikudagin vóru allir bátarnir úti, men tá ið høvdu samband við flakavirknið Nyk seinapartin mikudagin, var ongin afturkomin.

Jógvan Nordi avreiddi 132.000 pund undan Íslandi týsdagin. »Stapin« er undir Føroyum og verður heima aftur áðrenn høgðidina.

Úr Lørvík

verður sagt, at haðani rógva 4 bátar út, men orsakað av tí ringa veðrinum, hevur verið smáligt í seinastuni. Mikudagin vóru tveir bátar á útróðr og høvdu teir 1.800 og 2.500 pund.

Ídnaðarskipið »Stjørnan« avreiddi sama dag 4.500 pund av ísfiski, umframt høvdu teir 115 tons av ídnaðarfiski, sum varð landaður í Fuglafirði. Annars verður sagt úr Lørvík, at nýggja havnin roynst frammi úr væl. Seinasta sunnudag var av mesta høgðettarbrimi.

Úr Hvalba

frættu vit mikudagin, at bátarnir fyri fyrstu ferð í tveir vikur vóru á útróðr, men tá ið høvdu samband við Hvalba, var ongin bátur afturkomin. Skelja-fiskiskapurin hevur eisini verið

tarnaður av óveðri, men hava teir fingið væl av skeljum, tá roynandi hevur verið.

10 mans eru í kolavinnu og eftirspurningin eftir koli er rætulga stórur. Týsdagin fór ein líal last til Havnar, annars verður sekkjakol sent við strand faraskipunum hvønn dag, og i Suduroy verður meira kol brúkt nú enn áður.

Landsvegurin millum Hvalba og Nes verður bróðkaður og vegurin úr gjøgnum Skálar er asfalturður.

Av Tvøroyri

verður sagt, at Ranafossur er á veg heim úr Grønlandi og hevur umfát 150 tons. Tey hava verið hurur í slakar 4 mánaðar og hava roynt við gornum og linu. Tað ljóðar at veiðin er seld til Norðs fyri 8,50 kr. pr. kg.

Friggjakvöldið í seinastu viku kom Tímmas T. fullfermdur undan Grønlandi av garna-veiðu. Hann skal til Portugals við veiðuni.

Annars koma tey flestu skipini heim at halda jól. Anna T. landað í Fuglafirði týsdagin og kom á Tvøroyri mikudagin. Grani landaði í Fuglafirði mikudagin og skal somuleiðis halda jól. Rasmus Effersøe, som hevur verið í Skagen við hemara-veiðuni, er afturkomin.

Útróðurin hevur verið nógva tarnaður av óveðri í seinastuni. Arbeðini uppá nýggja skúlan og havnalagið ganga væl.